

Bogusław Ludwik Guzik

1946–2009

6 lipca 2009 roku w wieku 63 lat odszedł od nas nagle Profesor Bogusław Guzik. W trakcie swojej pracy zawodowej był między innymi dziekanem Wydziału Ekonomii, prodziekanem Wydziału Planowania i Zarządzania, zastępcą dyrektora Instytutu Cybernetyki Ekonomicznej, kierownikiem Katedry Ekonometrii, członkiem Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego kilku kadencji (w tym czasie przewodniczącym kilku komisji senackich), członkiem Komitetu Statystyki i Ekonometrii Polskiej Akademii Nauk, członkiem Komisji Matematycznej Głównego Urzędu Statystycznego. Był osobą z niewielkiego kręgu wybitnych polskich współczesnych ekonomistów ilościowych. Odszedł w pełni sił twórczych. Z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu związał całe swoje życie zawodowe. Pracując ponad 40 lat na tej Uczelni, umiejętnie godził obowiązki naukowe i administracyjne.

Bogusław Guzik urodził się 4 listopada 1946 roku w Józefowie (na Zamojszczyźnie) w rodzinie chłopskiej. W roku 1947, jak wiele osób w powojennym okresie masowych wędrówek Polaków zmieniających miejsca zamieszkania, rodzice jego przenieśli się wraz z dziećmi na Ziemię Odzyskane. Wychowywał się z czwórką rodzeństwa (bratem i trzema siostrami). W domu mama zawsze dużo czytała, dbała o wykształcenie dzieci. Niestety, odeszła zbyt wcześnie na skutek tragicznego wypadku. W Barlinku (obecnie województwo lubuskie) w 1960 roku Bogusław Guzik ukończył szkołę podstawową. W tej samej miejscowości w 1965 roku ukończył szkołę średnią – technikum ekonomiczne.

Po ukończeniu szkoły średniej przyjechał na studia do Poznania do ówczesnej Wyższej Szkoły Ekonomicznej. Studia te odbył w latach 1965–1969 na Wydziale Handlowo-Towaroznawczym. W ich trakcie prowadził punkty konsultacyjne z matematyki dla studentów, a na dwóch ostatnich latach studiów był kierownikiem programowym Studia Radiowego F i D (mieszczącego się w uczelnianych akademikach w Poznaniu na Winogradach). W tym okresie prowadził też własne programy radiowe o problematyce społeczno-ekonomicznej.

Po studiach podjął pracę w ówczesnej Wyższej Szkole Ekonomicznej, najpierw w Instytucie Ekonomii Politycznej, a następnie w Instytucie Statystyki i Ekonometrii, początkowo (od grudnia 1969 roku) w Zakładzie Ekonometrii, potem – w Katedrze

Ekonometrii. Bogusław Guzik uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych w 1975 roku za rozprawę doktorską *Prognozowanie na podstawie trendów segmentowych*, natomiast stopień naukowy doktora habilitowanego w 1980 roku, w wieku 34 lat (tak młody wiek habilitanta był w owym czasie ewenementem), na podstawie pracy *Metody prognozowania ekonometrycznego*. Była to druga część książki *Prognozowanie ekonometryczne. Podstawy i metody* (PWE, Warszawa 1980), której pierwszą część przygotował prof. Zbigniew Czerwiński. Tytuł profesora nauk ekonomicznych uzyskał Bogusław Guzik 26 lipca 1991 roku.

Przygotowywanie prac (książek, artykułów) naukowych nie sprawiało Profesorowi Guzikowi żadnych trudności. Przeciwnie, można było odnieść wrażenie, że ta strona aktywności naukowej sprawiała mu wyjątkową przyjemność i – w jakimś sensie – w tej pracy się wyżywał. Jego publikacje cechowała nadzwyczajna precyzja formalna i bardzo istotna w publikacjach naukowych analiza logiczna i merytoryczna. W zasadzie Profesora nie interesowały problemy czysto formalne, jeśli nie widział przynajmniej potencjalnego pola zastosowań. Umiejętnie łączył nurt metodyczny z nurtem zastosowawczym, rozumiejąc, że ostoją się tylko te metody statystyczno-ekonometryczne, dla których istnieje pole zastosowań.

Prace Profesora Bogusław Guzika nie przechodziły bez echa w środowisku naukowym, były i są często cytowane, bo wciąż stanowią dobry punkt wyjścia dalszych badań.

Opublikował łącznie blisko 300 prac naukowych. Nie wszystkich publikacji doczekał; 11 prac ukazało się po jego śmierci, w tym dwie książki wydane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego: *Podstawowe modele DEA w badaniu efektywności gospodarczej i społecznej* oraz *Wstęp do badań operacyjnych* (obie w 2009 roku).

Profesor zajmował się przede wszystkim modelowaniem i prognozowaniem ekonometrycznym, wielowymiarową analizą porównawczą, ekonometrią finansową, efektywnością gospodarczą, ale w jego dorobku naukowym można znaleźć również prace z zakresu badań operacyjnych, statystyki matematycznej, analizy rynku, koniunktury gospodarczej. Prace Profesora były pomysłowe, jego propozycje metodyczne dobrze przemyślane i chociaż czasem zaskakiwały czy budziły kontrowersje, odegrały swoją rolę w zakresie inspirowania badań naukowych. Generalnie prace jego autorstwa były dobrze przyjmowane przez środowisko naukowe.

Bogusław Guzik jest uznawany za twórcę i czołowego reprezentanta nowego działu ekonometrii poświęconego budowie i wykorzystaniu segmentowych modeli ekonometrycznych. Jego monografia *Segmentowe modele ekonometryczne* (Wydawnictwo AE, Poznań 1993) stanowi do dzisiaj podstawowy zbiór zagadnień związanych z modelami segmentowymi, takimi jak typologia modeli segmentowych, metody szacowania i weryfikacji modeli, metody lokalizacji punktów zwrotnych, reguły prognozowania, metody budowy przedziałów wiarygodności, sposoby określania horyzontu prognozy.

Owego czasu była to w Polsce pierwsza – a do dzisiaj jedyna – praca poświęcona w całości ekonometrii segmentowej.

W całym swoim dojrzałym życiu zawodowym Profesor kierował pracami wielu zespołów badawczych, a w ostatnim okresie był kierownikiem zespołu zajmującego się ekonometrią finansową. Charakter tych prac był różny, od czysto naukowego, jak na przykład wspomniane prace z zakresu ekonometrii finansowej, do czysto aplikacyjnego, takich jak analizy sporządzane na zlecenie Ministerstwa Skarbu na temat ekonomicznych skutków prywatyzacji wybranych sektorów polskiej gospodarki.

Profesor Bogusław Guzik był członkiem komitetów redakcyjnych różnych wydawnictw. W tym kontekście wymienić należy: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, kwartalnik „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, „Prace Naukowe i Prognostyczne” we Wrocławiu. Z pewnością w pracach komitetów redakcyjnych pomocna mu była niejako wrodzona umiejętność redagowania prac naukowych.

Będąc przede wszystkim naukowcem, aktywnie angażował się w uczelniane prace administracyjne. Między innymi, obok wcześniej wymienionych ważniejszych funkcji, przez 15 lat kierował Katedrą Ekonometrii. W gorącym okresie lat 1980–1981, kiedy wszyscy byliśmy głodni demokracji, był wiceprzewodniczącym „Solidarności” w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Działalność związkowa była w pewnym sensie zgodna z jego podejściem do nauki, gdy chodziło o nadanie waloru aplikacyjnego różnym wtedy koncepcjom demokracji.

Miał dar łatwego nawiązywania kontaktów ze studentami i – jak studenci to sami określali – był ich przyjacielem. Prowadził wykłady z wielu przedmiotów o charakterze ekonometrycznym, takie jak ekonometria i badania operacyjne, prognozowanie ekonometryczne, zastosowania komputerów w ekonometrii. W czasie zajęć zawsze udawało mu się nawiązać bezpośredni kontakt ze słuchaczami, co miało bezpośredni wpływ na stopień, w jakim przyswajali oni przedstawione problemy i sposoby ich rozwiązania. Niezwykle łatwo przychodziło mu nakłonienie studentów do dodatkowego wysiłku związanego z problemami poruszonymi na zajęciach. Bardzo popularne były prowadzone przez niego seminaria magisterskie. Był promotorem ponad 100 prac magisterskich. Prowadził również seminaria doktorskie. Każdy doktorant, nie tylko ten znajdujący się pod jego bezpośrednią opieką, mógł liczyć na zainteresowanie, rozmowę, dobrą radę i wsparcie, bo Profesor zawsze był gotowy do udzielenia pomocy innym. Pod jego kierunkiem przeprowadzono 4 przewody doktorskie. Był on również recenzentem kilkunastu prac habilitacyjnych.

Profesor Bogusław Guzik był wielokrotnie nagradzany i wyróżniany przez rektora oraz ministra ds. nauki i szkolnictwa wyższego. Za całokształt swojej pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej otrzymał Medal Komisji Edukacji Narodowej oraz Złoty Krzyż Zasługi.

Profesor miał dwoje dzieci, Alicję (z żoną Justyną) i Aleksandra (z żoną Elżbietą, którą poślubił po śmierci Justyny). Żona Elżbieta wspomina, że pracując naukowo, lubił słuchać muzyki. Lubił filmy Charlie Chaplina, Woody'ego Allena, Alfreda Hitchcocka. Wyjeżdżając na wakacje, zawsze zabierał ze sobą kilka książek. Po śmierci na jego nocnym stoliku pozostały otwarte: *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza, *Wspominam Poznań* Zbigniewa Zakrzewskiego, *Pogoda dla bogaczy* Irwina Shawa.

Milda Maria Burzała

Witold Jurek